

CẦN THƠ NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG NGUỒN NHÂN LỰC ĐÁP ỨNG YÊU CẦU CÔNG NGHIỆP HÓA, HIỆN ĐẠI HÓA

LÊ CHÍ PHƯƠNG

NGUỒN NHÂN LỰC (NNL) LUÔN LÀ YẾU TỐ CÓ Ý NGHĨA QUYẾT ĐỊNH ĐỐI VỚI SỰ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI Ở MỌI QUỐC GIA. NGÀY NAY, TRONG ĐIỀU KIỆN PHÁT TRIỂN NHƯ VŨ BÃO CỦA CUỘC CÁCH MẠNG KHOA HỌC - CÔNG NGHỆ, LOÀI NGƯỜI ĐANG BƯỚC VÀO KỶ NGUYÊN CỦA XÃ HỘI THÔNG TIN, KINH TẾ TRI THỨC VÀ TOÀN CẦU HÓA, MỨC ĐỘ CHI PHỐI CỦA YẾU TỐ NNL ĐỐI VỚI PHÁT TRIỂN Càng trở nên to lớn, mạnh mẽ hơn bao giờ hết. PHÁT TRIỂN NNL LÀ MỘT TRONG NHỮNG NHIỆM VỤ HÀNG ĐẦU TRONG CHIẾN LƯỢC PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI VỚI MỌI QUỐC GIA, ĐẶC BIỆT LÀ NHỮNG NƯỚC ĐANG PHÁT TRIỂN.

Thành phố Cần Thơ là đô thị loại I, là thành phố nằm ở vị trí trung tâm vùng đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL). Dân số thành phố Cần Thơ khá dồi dào về số lượng và chất lượng, có truyền thống siêng năng, cần cù, nhạy bén và năng động. Đặc biệt là cơ cấu lao động trẻ, nếu được đào tạo liên tục và hợp lý sẽ là nguồn nhân lực quan trọng làm nòng cốt cho công cuộc phát triển của thành phố và cả vùng. Bên cạnh đó Cần Thơ còn có hệ thống trường lớp các ngành học từ phổ thông đến trung học chuyên nghiệp, cao đẳng, đại học và dạy nghề... được phân bố đều khắp địa bàn, rất thuận lợi cho công tác chiêu sinh và đào tạo đủ loại trình độ, ngành nghề, kể cả chính quy, tại chức, ngắn hạn, dài hạn...

Thành phố hiện có 70 cơ sở dạy nghề gồm: 2 trường cao đẳng nghề, 3 phân hiệu trường cao đẳng nghề, 4 trường trung cấp nghề, 18 trung tâm dạy nghề, 7 cơ sở giáo dục có dạy nghề và 36 cơ sở khác có tham gia dạy nghề. Trong đó, Trường Cao đẳng nghề Cần Thơ và Trường Trung cấp nghề Thới Lai được đầu tư nghề trọng điểm cấp độ quốc gia, khu vực và quốc tế. Trường Cao đẳng nghề Cần Thơ còn được đầu tư đảm bảo

VIỆC NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG NNL CỦA THÀNH PHỐ CẦN THƠ ĐÒI HỎI GIẢI QUYẾT TOÀN DIỆN TỪ PHÁT TRIỂN THỂ CHẤT, NÂNG CAO DÂN TRÍ, ĐÀO TẠO NHÂN LỰC, BỒI DƯỠNG NHÂN TÀI, RÈN LUYỆN CÁC PHẨM CHẤT TÂM LÝ - XÃ HỘI THÍCH ỨNG VỚI XÃ HỘI CÔNG NGHIỆP.

là trường dạy nghề chất lượng cao theo quyết định số 761/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ. Được sự quan tâm của Chính phủ và chính quyền địa phương, các cơ sở dạy nghề công lập trên địa bàn Tp. Cần Thơ đã được đầu tư kinh phí để tăng cường cơ sở vật chất, máy móc thiết bị dạy nghề thông qua các dự án, chương trình mục tiêu quốc gia. Hệ thống cơ sở vật chất, thiết bị dạy nghề được đầu tư đồng bộ chuẩn theo nghề, hiện đại và tương xứng với kỹ thuật công nghệ trong các cơ sở sản xuất kinh doanh như: nghề cắt gọt kim loại, công nghệ ô tô, chế biến thủy sản, điện tử, sửa xe gắn máy, may công nghiệp....

Các dự án đầu tư xây dựng trung tâm dạy nghề tại các quận, huyện cũng được Tp. Cần

Thơ quan tâm thực hiện. Nhiều cơ sở dạy nghề được xây mới, sửa chữa, nâng cấp trụ sở làm việc, phòng học lý thuyết, xưởng thực hành; mua sắm máy móc, thiết bị, nguyên vật liệu, đồ dùng dạy học... đáp ứng ngày một tốt hơn nhiệm vụ dạy nghề.

Để phát triển hệ thống cơ sở dạy nghề, Cần Thơ đã ban hành các chính sách thu hút doanh nghiệp tham gia dạy nghề; khuyến khích doanh nghiệp mở cơ sở dạy nghề tại doanh nghiệp và các khu, cụm công nghiệp hoặc đầu tư vào khu vực nông thôn để tạo nguồn nhân lực cho bản thân doanh nghiệp và cho xã hội.

Tuy nhiên, việc xây dựng và phát triển NNL của Thành phố vẫn còn một số khó khăn, hạn chế và thách thức, đó là:

- Nguồn nhân lực tuy đối

Nâng cao chất lượng đào tạo nghề cho lao động các nhà máy, khu công nghiệp

ANH ĐỨC TRUNG

đào về số lượng nhưng trình độ chuyên môn kỹ thuật còn thấp, chưa theo kịp tốc độ phát triển kinh tế - xã hội của thành phố. Bên cạnh đó, một phần lực lượng lao động qua đào tạo lại chuyển đi làm việc ở nơi khác, nhất là đến Thành phố Hồ Chí Minh và các tỉnh lân cận.

- Mạng lưới giáo dục - đào tạo tuy phát triển nhưng chưa đáp ứng một cách đồng bộ và đúng mức yêu cầu nâng cao dân trí và chất lượng NNL của thành phố. Quy hoạch đầu tư về tài chính, đất đai, cơ sở vật chất... phục vụ sự nghiệp giáo dục đào tạo còn thấp (ngân sách đầu tư hằng năm khoảng 15% - 16% so yêu cầu thực tế tối thiểu là 20%).

- Công tác lập kế hoạch, quy hoạch đào tạo, bồi dưỡng cán bộ công chức ở một số cơ quan, đơn vị chưa khoa học, cơ cấu ngành nghề thiếu tính chiến lược và chưa sát thực tế nên quá trình thực hiện có nhiều thay đổi, không đạt mục tiêu đề ra. Việc đưa cán bộ đi đào tạo sau đại học, nhất là đào tạo ở nước ngoài gặp nhiều khó khăn do trình độ ngoại ngữ của cán bộ còn hạn chế.

- Chất lượng NNL khu vực công còn thấp so yêu cầu. NNL khoa học công nghệ vừa thừa, vừa thiếu, đội ngũ chuyên gia đầu ngành và cán bộ khoa học kỹ thuật giỏi, có tâm huyết còn ít, chưa được sử dụng, phát huy đúng mức.

- Cùng với quá trình đô thị hóa, việc nhập cư và chuyển dịch lao động từ nông thôn ra thành thị dẫn đến sự phân bố nguồn nhân lực không đồng đều... đòi hỏi thành phố phải có chính sách đào tạo gắn với nhu cầu sử dụng và phát triển kinh tế của thành phố.

Xét trên tổng thể, việc nâng cao chất lượng NNL của thành phố Cần Thơ đòi hỏi giải quyết toàn diện từ phát triển thể chất, nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài, rèn luyện các phẩm chất tâm lý - xã hội thích ứng với xã hội công nghiệp. Cụ thể cần thực hiện bằng các biện pháp sau đây:

- **Phát triển thể chất:** Phát triển NNL cho CNH - HĐH đòi hỏi chúng ta phải coi trọng việc nâng cao thể lực cho người lao động. Những biện pháp

cần được quan tâm là: Chăm lo cải thiện điều kiện dinh dưỡng cho trẻ em và phụ nữ mang thai; Tăng cường chế độ dinh dưỡng học đường cho học sinh nhà trẻ, mẫu giáo. Đẩy mạnh giáo dục cách sử dụng các loại thực phẩm sẵn có tại địa phương để cải thiện chế độ dinh dưỡng cho người dân; Tổ chức tốt hoạt động của mạng lưới y tế chăm sóc sức khỏe cộng đồng, thực hiện công tác theo dõi sức khỏe, khám sức khỏe định kỳ cho người lao động; Đổi mới cách thức quản lý Quỹ bảo hiểm y tế cho người nghèo, bảo đảm cơ hội tiếp cận dịch vụ y tế của nông dân, người nghèo; Đẩy mạnh hoạt động phòng, chữa bệnh cho người dân; Đầu tư nâng cấp, cải thiện cơ sở hạ tầng, nâng cao chất lượng môi trường sống cho người dân, trước hết là nâng cao chất lượng nguồn nước sinh hoạt; Mở rộng phong trào thể dục thể thao quần chúng một cách thiết thực, hiệu quả, đặc biệt là hoạt động thể thao ở hệ thống các trường phổ thông, học nghề, trung học chuyên nghiệp, trường đại học, các nhà máy, xí nghiệp, các cụm công nghiệp, cụm dân cư, gắn với tăng cường đầu tư cho phát triển thể thao nâng cao; Tuyên truyền giáo dục nếp sống vệ sinh, khoa học cho nhân dân, đặc biệt là nông thôn; Giáo dục lối sống lành mạnh, đấu tranh xoá bỏ các tệ nạn xã hội. Mặt khác cần đặc biệt quan tâm đến các điều kiện về sinh công nghiệp, xử lý độc hại, bảo hộ lao động, an toàn lao động trong các nhà máy, xí nghiệp, công trường, trong các khu công nghiệp.

- **Nâng cao trí lực của NNL:** Bằng nhiều biện pháp tổng hợp gồm cả giáo dục học đường.

+ Tạo dựng cơ sở nền tảng cho phát triển trí lực bằng chăm lo đầy đủ phát triển giáo dục mầm non, giáo dục phổ thông với những đầu tư thoả

đáng, thu hút sự chăm lo của cả hệ thống chính trị địa phương, gia đình và toàn xã hội. Phải đặt giáo dục phổ thông vào vị trí hàng đầu trong chiến lược đào tạo NNL. Để thực hiện được những giải pháp căn bản mang tính tổng thể về phát triển giáo dục phổ thông cần triển khai những giải pháp

HÌNH THÀNH ĐỊNH HƯỚNG LÝ TƯỞNG NGHỀ NGHIỆP ĐÚNG ĐẮN CHO HỌC SINH NGAY KHI CÒN NGỒI TRÊN GHẾ NHÀ TRƯỜNG, TỨC LÀ CHUYỂN QUAN NIỆM HỌC ĐỂ "RA ĐI", ĐỂ "LÀM QUAN", HAY "LÀM THẦY" TRƯỚC ĐÂY SANG NHẬN THỨC HỌC ĐỂ "LẬP NGHIỆP", ĐỂ "THÀNH ĐẠT THEO VINH QUANG CỦA NGHỀ NGHIỆP" VÀ ĐIỀU ĐÓ HOÀN TOÀN CÓ THỂ THÀNH CÔNG.

cụ thể như: **Một là**, xã hội hoá sâu rộng việc thành lập "Quỹ khuyến học". "Quỹ khuyến học" tạo ra một xã hội học tập. Khích lệ các gia đình, dòng họ, tạo ra một phong trào xã hội rộng lớn để tăng thêm sức mạnh vật chất và tinh thần cho sự nghiệp giáo dục của thành phố. **Hai là**, thông qua việc đổi mới nội dung, chương trình, phương thức, phương pháp giảng dạy trong nhà trường, hệ thống giáo dục ở nhà trường và hội phụ huynh học sinh; Thông qua hệ thống truyền thông đại chúng; Thông qua hệ thống các tổ chức chính trị, xã hội, nghề nghiệp tuyên truyền, giáo dục hình thành định hướng

lý tưởng nghề nghiệp đúng đắn cho học sinh ngay khi còn ngồi trên ghế nhà trường, tức là chuyển quan niệm học để "ra đi", để "làm quan", hay "làm thầy" trước đây sang nhận thức học để "lập nghiệp", để "thành đạt theo vinh quang của nghề nghiệp" và điều đó hoàn toàn có thể thành công.

Ba là, chi đạo thực hiện một cách kiên trì và kiên quyết việc đổi mới phương pháp dạy và học trong hệ thống nhà trường. Đây là một việc làm hết sức khó khăn vì nó đòi hỏi phải thay đổi một thói quen trong cả trò, thầy và phụ huynh học sinh. Để thực hiện có kết quả việc đổi mới phương pháp dạy và học trong hệ thống nhà trường cần phải kết hợp nhiều biện pháp như: Tuyên truyền sâu rộng trong hệ thống nhà trường, làm cho không chỉ thầy, cô giáo, mà cả từng học sinh cũng thấy rõ ý nghĩa,

tầm quan trọng của việc đổi mới phương pháp dạy và học: Xây dựng hệ thống tiêu chuẩn đánh giá mức độ đổi mới phương pháp phù hợp cho từng cấp học, từng môn học; Lấy việc đổi mới phương pháp làm một trong những tiêu chuẩn đánh giá chất lượng, kết quả giảng dạy, là một tiêu chuẩn thi đua quan trọng đối với thầy, cô giáo; Tổ chức kiểm tra, đánh giá, tổ chức các diễn đàn trao đổi kinh nghiệm trong từng trường và giữa các trường, trong từng khối về đổi mới phương pháp dạy và học; Tạo ra mối liên kết gắn bó giữa các nhà trường với các nhà máy, xí nghiệp, trang trại... tạo môi trường thực tế giúp nhà trường đổi mới phương pháp; Tăng cường đầu tư trang thiết bị cho phòng thí nghiệm ở các nhà trường, đầu tư phương tiện hiện đại phục vụ cho việc giảng dạy, đầu tư tăng cường sách, tài liệu tham khảo cho các phòng đọc, thư viện nhà trường... **Bốn là**, thực hiện việc giảm tải chương trình học tập, giảm áp lực đối với học sinh, nghiên cứu lồng ghép phù hợp các tri thức kinh nghiệm địa phương (địa lý, lịch sử, văn hoá xã hội, kinh nghiệm, kỹ năng sản xuất ...) vào hệ thống chương trình học tập phù hợp cho các bậc học. **Năm là**, rà soát, đánh giá lại chuẩn giáo viên cho phù hợp với yêu cầu của thời kỳ mới, kiên quyết chuyển những giáo viên không đạt chuẩn ra khỏi những vị trí trực tiếp giảng dạy. **Sáu là**, chấn chỉnh những biểu hiện thương mại hoá giáo dục trong hệ thống nhà trường bằng cả biện pháp hành chính lẫn giáo dục, sử dụng sức mạnh của cả hệ thống tổ chức, các đoàn thể lẫn sức mạnh của dư luận xã hội, của truyền thông, báo chí và gắn với cuộc vận động xây

Đặt giáo dục phổ thông vào vị trí hàng đầu trong chiến lược đào tạo NNL

dựng đội ngũ thầy cô giáo đạt chuẩn.

+ **Nâng cao chất lượng đào tạo nghề cho lao động các nhà máy, khu công nghiệp** bằng nhiều biện pháp; **Thứ nhất**, ở khâu giáo dục phổ thông đối với trường hợp không phải trường chuyên, lớp chọn cần lồng ghép chương trình dạy nghề vào giáo dục phổ thông; Phân luồng học sinh ngay từ khi tốt nghiệp phổ thông trung học để những em thật sự có khả năng mới chọn con đường thi vào đại học, phần còn lại chuyển sang hệ giáo dục nghề nghiệp; Cải tiến chương trình, nội dung nâng cao khả năng liên thông giữa các cấp, bậc học để học sinh có cơ hội học nghề đạt các điều kiện, yêu cầu cần thiết theo đòi hỏi của thị trường lao động, đặc biệt là chuyển từ *giáo dục phổ thông* lên học *cao đẳng nghề, kỹ sư thực hành...* **Thứ hai**, ở hệ thống trường đào tạo nghề: (i) Rà soát lại hệ thống đào tạo nghề của Thành phố, để từ đó lựa chọn những ngành nghề sẽ tổ chức đào tạo ở thành phố Cần Thơ (bao gồm cả đào tạo cho thành phố Cần Thơ và đào tạo cho cả nước) và những ngành nghề sẽ gửi học sinh thành phố Cần Thơ đi đào tạo nghề

SỰ BÙNG NỔ
CỦA XÃ HỘI
THÔNG TIN,
NHỮNG ĐÒI HỎI
CAO CỦA VIỆC
LÀM TRONG
THỜI KỲ CNH VÀ
HỘI NHẬP QUỐC
TẾ... TỰ NÓ TẠO
RA MỘT ÁP LỰC
TỰ THỰC TẾ ĐỂ
ĐỔI MỚI
PHƯƠNG PHÁP
ĐÀO TẠO TRONG
HỆ THỐNG NHÀ
TRƯỜNG CỦA
CHÚNG TA.

chức tốt hợp tác đào tạo nghề giữa hệ thống trường nghề của thành phố với các nhà máy, xí nghiệp trên địa bàn thành phố để tạo được môi trường thực tập trên máy móc, công nghệ hiện đại, môi trường sản xuất kinh doanh thật cho học sinh ngay trong quá trình đào tạo ở nhà trường, để huy động được đội ngũ cán bộ kỹ thuật, tổ chức quản lý nhiều kinh nghiệm ở các nhà máy, xí nghiệp này vào quá trình giảng dạy thông qua hướng dẫn thực hành và kiểm tra đánh giá chất lượng học sinh, cũng như đóng góp của họ vào việc đổi mới nội dung, chương trình, phương thức, phương pháp giảng dạy, học tập ở các trường nghề. **Thứ ba**, đào tạo nghề trong doanh nghiệp. Tăng cường hình thức đào tạo nghề trong doanh nghiệp trên nguyên tắc coi doanh nghiệp không chỉ là người sử dụng lao động, mà còn phải là một khâu quan trọng trong quá trình đào tạo nghề. Cần tiến hành nhiều loại giải pháp như: (i) Khuyến khích doanh nghiệp trực tiếp tuyển dụng lao động đã được xã hội đào tạo những tri thức cơ bản phổ thông tự mình trực tiếp đào tạo nghề; (ii) Khuyến khích doanh nghiệp hợp đồng với các trường nghề nhận trực tiếp thực hiện một phần nội dung (một công đoạn) đào tạo nghề theo chương trình đào tạo của nhà trường; (iii) Khuyến khích các cán bộ kỹ thuật, quản lý nhiều kinh nghiệm ở các nhà máy, xí nghiệp trực tiếp tham gia vào hoạt động đào tạo nghề ở các trường nghề; (iv) Tạo cơ chế nâng cao trách nhiệm của doanh nghiệp trong việc đào tạo NNL trên các mặt như: **Một là**, doanh nghiệp có trách nhiệm tạo môi trường thực tế thuận lợi cho học sinh học

nghề đến thực tập; **Hai là**, nếu doanh nghiệp tuyển lao động phổ thông để trực tiếp đào tạo nghề sẽ được xã hội hỗ trợ một phần kinh phí đào tạo, còn nếu doanh nghiệp tuyển dụng lao động đã qua đào tạo nghề thì phải đóng góp một phần kinh phí đào tạo cho xã hội; **Ba là**, doanh nghiệp phải có trách nhiệm xã hội trong việc xây dựng NNL, như tham gia vào các hoạt động xoá đói giảm nghèo, hỗ trợ các chương trình khuyến học, chống suy dinh dưỡng ở trẻ em...

+ **Đổi mới cách thức đào tạo nghề cho nông dân** theo hướng xây dựng đội ngũ các nhà nông và nghề nhân chuyên nghiệp dựa trên sự trang bị kết hợp kiến thức khoa học - kỹ thuật tiên tiến với kiến thức bản địa. Trí thức bản địa bao gồm các vốn hiểu biết về thổ nhưỡng, thủy văn, tiểu khí hậu, giống cây con có khả năng kháng bệnh, có khả năng sinh trưởng nhanh trong môi trường địa phương, những hiểu biết về thảm thực vật, hệ sinh thái, cách thức tận dụng và bảo vệ nguồn lợi tự nhiên, phương thức khai thác, các bí quyết nghề nghiệp, vốn hiểu biết về con người, tâm lý, phong tục tập quán, cách ứng xử, những vốn hiểu biết về văn hoá, lịch sử địa phương... Những tri thức bản địa này được tích luỹ trong những

người có uy tín cần được giữ gìn, trao truyền lại cho các nhà nông chuyên nghiệp. Song song với việc mở các lớp đào tạo nhà nông về các kiến thức khoa học - kỹ thuật mới, các kiến thức về kinh tế thị trường, cần chọn 1-2 nhân tố mới tạo thành mạng lưới liên kết nhà nông chuyên nghiệp trao đổi kinh nghiệm về sản xuất, thị trường.

- **Phát triển tâm lực của nguồn nhân lực chất lượng cao (NNLCLC) thành phố Cần Thơ** bằng các biện pháp như: **Thứ nhất**, kích hoạt các hệ giá trị địa phương tốt đẹp của con người, mảnh đất thành phố Cần Thơ trong học tập, lao động sản xuất, sáng tạo văn hoá nhất là ý chí, nghị lực vươn lên để lập thân, lập nghiệp, trọng nghĩa khí, giàu tình thương. **Thứ hai**, khắc phục các thói quen xấu ảnh hưởng đến quá trình phát triển lành mạnh của NNL. **Thứ ba**, phát triển tâm lực thông qua giáo dục, truyền thông, dư luận xã hội và thông qua phát triển kinh tế - xã hội. Chính từ những kết quả cải biến kinh tế - xã hội hàng ngày mà lối cuốn con người tham gia để thay đổi dần những tâm lý, thói quen không phù hợp. Bên cạnh đó, đào tạo trong nhà trường và rèn luyện trong môi trường sản xuất công nghiệp có vai trò rất tích cực làm thay đổi các thói quen xấu ■

TĂNG CƯỜNG
HÌNH THỨC ĐÀO
TẠO NGHỀ
TRONG DOANH
NGHIỆP TRÊN
NGUYÊN TẮC COI
DOANH NGHIỆP
KHÔNG CHỈ LÀ
NGƯỜI SỬ DỤNG
LAO ĐỘNG, MÀ
DOANH NGHIỆP
PHẢI LÀ MỘT
KHÁU QUAN
TRỌNG TRONG
QUÁ TRÌNH ĐÀO
TẠO NGHỀ

Tổ chức tốt hợp tác đào tạo nghề giữa hệ thống trường nghề của thành phố với các nhà máy, xí nghiệp

ANH: ĐỨC TRUNG